

موج ۲۵

مرحله‌ای
و جامع

ویژه آمادگی شرکت در امتحان‌های نهایی و نیم‌سال

فارسی دوازدهم

احسان محسنی

امتحان‌های
شبیه‌ساز نهایی

امتحان‌های
نیم‌سال اول و
دوم

امتحان‌های
فصل به فصل

پاسخ‌های
تشریحی +
کلید تصحیح

نکات آموزشی
برای مرور

امتحان‌های
نهایی اخیر

پیشگفتار

ز یزدان و از ما بر آن کس درود   که تارش خرد باشد و داد پود
«فردوسی»

هم‌اکنون در سومین سال برگزاری امتحان نهایی با تأثیر قطعی در معدل هستیم و اهمیت درس ادبیات، علاوه بر ضریب بالای آن، با داشتن ۴۷۰ واژه جدید، ۳۰۰ واژه مهم املائی، بیش از ۳۰۰ بیت و نکات جدید دستوری، بیش از پیش بر همگان آشکار شده است. مطالعه دقیق و جزئی‌نگر اگر همراه با حل سؤال نباشد، قطعاً کسب نمره عالی را دشوار می‌سازد؛ زیرا بسیاری از نکات جدید و پنهان کتاب درسی با بررسی دیدگاه‌های متفاوت و شاید متضاد طراحان آزمون‌ها به دست می‌آید. در درس ادبیات از دی‌ماه ۱۳۹۷ تا دی‌ماه ۱۴۰۳، ۳۷ آزمون نهایی (داخل و خارج از کشور) برگزار شده است. نکات تکراری و بدیهی کتاب درسی، بارها و بارها در تمام آزمون‌ها آمده است اما کسب نمره کامل با پرداختن به نکات جدید و ایده‌دار کتاب درسی میسر می‌شود. در هر آزمون نهایی، اصولاً پنج تا هفت مورد سؤال بیست‌وپنج صدمی، کاملاً جدید هستند تا عیار دانش آموز حرفه‌ای مشخص شود. کتاب حاضر با ۲۷ آزمون تألیفی و حدود ۷۰۰ سؤال کاملاً جدید و نکته‌دار به نقاط سؤال‌خیز و غیرتکراری کتاب درسی پرداخته است. در پاسخ‌نامه کتاب، پاسخ‌ها گام‌به‌گام، بارم‌بندی شده‌اند تا دقت نظر دانش‌آموز بالا رود و نحوه نوشتن را در آزمون نهایی بیاموزد. کتاب حاضر با دقت و ریزبینی تألیف شده است اما همانند دیگر کتب آموزشی از خطا در امان نیست. پذیرای نظرات دلسوزانه و حرفه‌ای شما هستیم.

حُسن ختام این مقدمه، تشکر از عزیزان همراه و دلسوز است:

از همکاران ارزشمندم در انتشارات الگو، سرکار خانم ستین مختار مدیر واحد ویراستاری و حروفچینی و سرکار خانم مریم احمدی برای حروفچینی و صفحه‌آرایی کتاب، تشکر، قدردانی و سپاسگزاری می‌نمایم. همچنین از سرکار خانم سارا رهنمون برای ویرایش علمی کتاب و خانم‌ها عاطفه ربیعی و سوده زارعی که ویرایش کتاب بی‌یاری ایشان ممکن نبود، قدردانی می‌نمایم.
امید آن‌که:

به مهر و به داد و به خوی و خرد   زمانه همی از تو رامش ببرد
«فردوسی»

سربلند و اثرگذار باشید.

فهرست مطالب

آزمون ۱۸: درس ۱۷ و ۱۸ (فصل هشتم) ۳۳

آزمون ۱۹: درس ۱۷ و ۱۸ (فصل هشتم) ۳۵

آزمون ۲۰: نیم‌سال دوم (۱) ۳۶

آزمون ۲۱: نیم‌سال دوم (۲) ۳۹

آزمون‌های جامع (شبه‌ساز نهایی و نهایی)

آزمون ۲۲: جامع (۱) ۴۳

آزمون ۲۳: جامع (۲) ۴۶

آزمون ۲۴: جامع (۳) ۴۹

آزمون ۲۵: جامع (۴) ۵۲

آزمون ۲۶: جامع (۵) ۵۶

آزمون ۲۷: جامع (۶) ۵۹

آزمون ۲۸: جامع (۷) - خرداد ۱۴۰۲ ..... ۶۳

آزمون ۲۹: جامع (۸) - شهریور ۱۴۰۲ ..... ۶۶

آزمون ۳۰: جامع (۹) - دی ۱۴۰۲ ..... ۶۹

آزمون ۳۱: جامع (۱۰) - خرداد ۱۴۰۳ ..... ۷۲

آزمون ۳۲: جامع (۱۱) - مرداد ۱۴۰۳ ..... ۷۶

آزمون ۳۳: جامع (۱۲) - دی ۱۴۰۳ ..... ۷۹

پاسخ‌های تشریحی ۸۴

آزمون‌های فصل به فصل و نیم‌سال

آزمون ۱: درس ۱ و ۲ (فصل اول) ۲

آزمون ۲: درس ۱ و ۲ (فصل اول) ۳

آزمون ۳: درس ۳ و ۵ (فصل دوم) ۴

آزمون ۴: درس ۳ و ۵ (فصل دوم) ۶

آزمون ۵: درس ۶ و ۷ (فصل سوم) ۷

آزمون ۶: درس ۶ و ۷ (فصل سوم) ۹

آزمون ۷: درس ۸ و ۹ (فصل چهارم) ۱۱

آزمون ۸: درس ۸ و ۹ (فصل چهارم) ۱۲

آزمون ۹: نیم‌سال اول (۱) ۱۴

آزمون ۱۰: نیم‌سال اول (۲) ۱۷

آزمون ۱۱: نیم‌سال اول (۳) ۲۰

آزمون ۱۲: درس ۱۰ و ۱۱ (فصل پنجم) ۲۳

آزمون ۱۳: درس ۱۰ و ۱۱ (فصل پنجم) ۲۵

آزمون ۱۴: درس ۱۲ و ۱۳ (فصل ششم) ۲۶

آزمون ۱۵: درس ۱۲ و ۱۳ (فصل ششم) ۲۸

آزمون ۱۶: درس ۱۴ و ۱۶ (فصل هفتم) ۳۰

آزمون ۱۷: درس ۱۴ و ۱۶ (فصل هفتم) ۳۱

ردیف	سؤالات	نمره
۱۶	یک اثر از محمد بهمن بیگی نام ببرید.	۰/۲۵
	قلمرو فکری (۴ نمره)	
۱۷	نویسنده در عبارت «کرانه‌های فرات، خط از کرانه رود تیر می‌خوانند» به فرمانبرداری ساکنان «کرانه‌های فرات» از کدام حکومت اشاره می‌کند؟	۰/۲۵
۱۸	عبارت «امپراتوری‌های بزرگ مانند آدم‌های ثروتمند از سوءهاضمه می‌میرند» علت نابودی حکومت‌های بزرگ را ..... می‌داند.	۰/۲۵
۱۹	قسمت‌های مشخص شده چه مفهومی را می‌رسانند؟ الف) مادر چشم به راه توست، آب خوش از گلویش پایین نمی‌رود. ب) همان پدری که فرش‌های گران‌بهای چادرش زیانزد خاص و عام بود.	۰/۵
۲۰	عبارت «استادان بزرگ حکمت و فقه و ادب نه در ادارات که در غرفه‌های مساجد یا مدارس می‌نشستند» به چه مفاهیمی اشاره دارد؟ (دو مورد)	۰/۵
۲۱	در عبارت «متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده تا چه حد بوده است که فرهنگ و تمدن فرانسوی را حتی در دل دهات دورافتاده ایران مثل پاریز هم فرا برده است. کاری که نه سپاه ناپلئون می‌توانست بکند و نه نیروی شارلمانی و نه سخنرانی‌های دوگل»: الف) منظور از «نویسنده» کیست؟ ب) مفهوم کلی متن چیست؟	۰/۵
۲۲	به نثر روان بازگردانید. الف) پامان به ده باز بود و در شهر دست و پا گیر نشده بودیم. (۰/۵) ب) مزینان را بر انگاره عشق‌آبادش ساخته‌اند و هنوز بر همان مَهر و نشان است که بود. (۰/۵) ج) چه استعدادی دارد که روزی خاطراتی از سفر ماه بنویسم. (۰/۵) د) خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان این ملک که بغداد و ری‌اش نام نهادند (۰/۵)	۲ (دی ۱۴۰۱) (خررداد ۱۴۰۱)
۱۰	موفق باشید.	

صفحات پاسخ

موضوع آزمون

۸

آزمون

۸۶ تا ۸۷

درس ۸ و ۹ (فصل چهارم)

مدت امتحان: ۴۰ دقیقه	تألیفی	رشته: همه رشته‌های نظری	امتحان نهایی: فارسی ۳
ردیف	سؤالات	نمره	
	قلمرو زبانی (۳/۵ نمره)		
۱	تمام واژه‌های هر گزینه، با یکدیگر رابطه معنایی مترادف دارند به جز ... الف) دلاویز، خوب، زیبا ب) معلق، آوند، آویزان ج) اخلاص، ارادت، اشتیاق د) نشئه، کیفوری، سرمستی	۰/۲۵	
۲	در عبارت‌های زیر، دو واژه مترادف یکدیگر هستند؛ آن‌ها را بیابید. الف) آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد. ب) ماه از راه رسید و قندیل زیبای پروین سر زد.	۰/۲۵	
۳	کدام عبارت فاقد نادرستی املائی است؟ الف) فردای همان روز، ترغی را رها کردم، پا به رکاب گذاشتم. ب) جنگ عظیم ناپلئون روی داد و سرنوشت او را تأیین کرد. ج) توقفمان در آمان و آتن بیش از نیم ساعت طول نکشید.	۰/۲۵	
۴	در عبارت زیر دو نادرستی املائی وجود دارد؛ درست آن را بنویسید. «برای کسانی که به آتش سرخ بن و بلوط خو گرفته بودند، ذغال منقل و نفت بخاری آفت بود. برای مادرم تنفس در اتاقکی مهصور، دشوار و جان‌فرسا بود.»	۰/۵	
۵	واژه درست املائی را مشخص کنید. «بنا با سقف گنبدی یا به شکل (هرم - حرم) را رواق می‌گویند.»	۰/۲۵	

ردیف	سؤالات	نمره										
۶	در کدام عبارت وابسته و وابسته وجود دارد؟ آن را بیابید و نوع آن را بنویسید. (الف) بر بالای آن با خط درشت و بسیار روشن نوشته شده «این مطلب را فراموش نکنید». (ب) چند شعاع کم نور خورشید این نکته را بازگو می کند که روزی آفتابی نیست.	۵/۰										
۷	در عبارت «در آن هنگام که بهار حیات علمی و اجتماعی اش فرا رسیده بود، ناگهان منقلب شد و چشمها را منتظر گذاشت و به مزینان بازگشت»: (الف) «علمی» چه نوع وابسته و وابسته ای است؟ (ب) کدام جمله دارای الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟ (ج) «مضاف الیه مضاف الیه» را بیابید.	۷۵/۰										
۸	«نهاده به طاق اندرون تخت زر / نشانده به هر پایه ای در گهر»: (الف) کدام ویژگی نوشتاری کهن مشاهده می شود؟ (ب) واژه «گهر» با واژه ..... هم نقش است. (ج) شیوه بیان عادی است یا بلاغی؟	۷۵/۰										
قلمرو ادبی (۲/۵ نمره)												
۹	بیت «راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود» سروده کیست؟	۲۵/۰										
۱۰	کدام یک از آثار زیر در دسته بندی انواع ادبی، ادبیات سفر و زندگی نامه به حساب نمی آید؟ (الف) کویر (ب) از پاریز تا پاریس (ج) قصه شیرین فرهاد (د) بخارای من ایل من	۲۵/۰										
۱۱	ابیات و عبارات را به آرایه های مرتبط با خود وصل کنید.	۱										
<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">آرایه</th> <th>ابیات و عبارات</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) استعاره - تشبیه</td> <td>(الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی</td> </tr> <tr> <td>۲) ایهام - تناقض</td> <td>(ب) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب</td> </tr> <tr> <td>۳) حسن تعلیل - مجاز</td> <td>(ج) آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پر مهتابی که مشت قلبم را در زیر باران غیبی سکوتش می گیرم.</td> </tr> <tr> <td>۴) مجاز - پارادوکس</td> <td>(د) ماوراءالطبیعه را که فلسفه از آن سخن می گوید در کویر می توان دید.</td> </tr> </tbody> </table>		آرایه	ابیات و عبارات	۱) استعاره - تشبیه	(الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی	۲) ایهام - تناقض	(ب) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب	۳) حسن تعلیل - مجاز	(ج) آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پر مهتابی که مشت قلبم را در زیر باران غیبی سکوتش می گیرم.	۴) مجاز - پارادوکس	(د) ماوراءالطبیعه را که فلسفه از آن سخن می گوید در کویر می توان دید.	
آرایه	ابیات و عبارات											
۱) استعاره - تشبیه	(الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی											
۲) ایهام - تناقض	(ب) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب											
۳) حسن تعلیل - مجاز	(ج) آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پر مهتابی که مشت قلبم را در زیر باران غیبی سکوتش می گیرم.											
۴) مجاز - پارادوکس	(د) ماوراءالطبیعه را که فلسفه از آن سخن می گوید در کویر می توان دید.											
۱۲	در عبارت «وی جد پدر من بود. من نیم قرن پیش از آمدنم به این جهان، خود را در او احساس می کنم؛ در نگاه او نشانی از من بوده است»: (الف) واژه «نگاه» چه آرایه ای ساخته است؟ (ب) کدام عبارت در بردارنده مفهوم «شباهت» است؟	۵/۰										
۱۳	کدام عبارت فاقد اضافه تشبیهی است؟ (الف) جزیره های کوچک و بزرگ مثل وصله های رنگارنگ بر طیلسان آبی مدیرانه دوخته شده است. (ب) شاگرد همچون جوینده تشنه ای به نیروی ارادت و کشش ایمان می گشت و می یافت. (ج) از بیم عقرب جزاره دموکراسی قرن بیستم به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه برد.	۲۵/۰										
۱۴	در عبارت «عطر الهام را در فضای اسرارآمیز آن استشمام می کنم»، قسمت مشخص شده علاوه بر آرایه تشبیه، دارای آرایه ..... است.	۲۵/۰										
قلمرو فکری (۴ نمره)												
۱۵	«طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف / بر نمط عشق اگر پای نهی طاق نه» قسمت های مشخص شده چه مفهومی را می رسانند؟	۵/۰										
۱۶	مفهوم مشترک بیت و عبارت زیر چیست؟ (الف) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند (ب) رضا شاه که قبلاً رضاخان بود و بعداً هم رضاخان شد. (ج) کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند	۲۵/۰										
۱۷	منظور از قسمت های مشخص شده چیست؟ (الف) به کتاب و مدرسه دل بستگی داشتیم. دو کلاس یکی می کردم. شاگرد اول می شدم. سرانجام تصدیق لیسانس گرفتم. (ب) نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.	۵/۰										

ردیف	سؤالات	نمره
۱۸	با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید. «دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال بازگو می‌کند که روزگاری از فراز همین برج‌ها، فرمان به سواحل دریای سیاه داده می‌شده و کرانه‌های فرات، خط از کرانه رود تیر می‌خواندند اما دنیا همیشه به یک رو نمی‌ماند.» الف) ضمیر «آن» به کدام کشور اشاره دارد؟ ب) مفهوم کلی عبارت چیست؟ ج) کدام قسمت دارای مفهوم «تبعیت» است؟	۰/۷۵
۱۹	به نثر روان بازگردانید. الف) امپراتوری‌های بزرگ مانند آدم‌های ثروتمند، معمولاً از سوءهاضمه می‌میرند. (۰/۵) ب) ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش در کنار آن مدینه پلید سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست. (۰/۷۵) ج) در کویر، گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم. (۰/۲۵) د) حوزه حکمت را او گرم و چراغ علم و فلسفه و کلام را روشن نگاه دارد. (۰/۵)	۲
۱۰	موفق باشید.	

صفحات پاسخ

۸۷

موضوع آزمون

نیمسال اول (۱)

۹

آزمون

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تألیفی	رشته: همه رشته‌های نظری	امتحان نهایی: فارسی ۳
ردیف	سؤالات	نمره	
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	کدام یک از واژه‌های بیت زیر، مترادف واژه «سریر» است؟ «بدو گفت: بی تو نخواهم زمان نه اورنگ و تاج و نه گرز و کمان»	۰/۲۵ (دی ۱۴۰۱)	
۲	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) برکش ز سر این سپید معجر ب) که با نادان نه شیون باد و نه سور ج) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است.	۰/۷۵	
۳	نادرستی‌های املائی را بیابید و درست آن‌ها را بنویسید. الف) اتاقم در وسط شهر بود. بساط تحویه به تهران نرسیده بود. ب) هرج و مرج قلمی و اجتماعی و حتاکی‌ها در مطبوعات و آزار وطن‌خواهان بروز کرده بود.	۰/۵	
۴	در گروه کلمات زیر نادرستی‌های املائی را بیابید و درست آن‌ها را بنویسید. «مهفل و مجلس - اسیر و گرفتار - فراق و دوری - آر و عیب - تعهد و بیمان - ذولجلال و پروردگار - زل و عز»	۱	
۵	املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) سواحل شرقی مدیترانه از زیباترین (نواحی - نواهی) عالم است. ب) نی، (هریف - حریف) هرکه از یاری برید	۰/۵	
۶	با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید. «پنهان مکن آتش درون را زین سوخته‌جان، شنو یکی پند» الف) الگوی جمله اول چیست؟ ب) نوع وابسته مفعول در مصراع دوم چیست؟ ج) یک ترکیب اضافی در مصراع اول بیابید. د) تعداد ترکیب‌های وصفی مصراع دوم را بیان کنید.	۱	

صفحات پاسخ

موضوع آزمون

۸۸ تا ۸۹

نیمسال اول (۳)

۱۱

آزمون

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تألیفی	رشته: همه رشته‌های نظری	امتحان نهایی: فارسی ۳
نمره	سؤالات		
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۰/۲۵	در عبارت‌های زیر، دو واژه وجود دارند که مترادف یکدیگر هستند؛ آن دو را بیابید. الف) با توجه به امکانات محدود مهندسی، قبول و اجرای این طرح خیلی سخت بود. ب) گویی عشق آباد کوچکی است و چنان که می‌گویند، هم بر انگاره عشق آبادش ساخته‌اند.		
۰/۲۵	برابر معنایی واژه «رواق» در کدام گزینه آمده است؟ الف) نهاد به طاق اندرون تخت زر نشانده به هر پایه‌ای در گهر ب) طاق‌پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف بر نمط عشق اگر پای نهی طاق نه		
۰/۵	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) زین بی‌خردان سقله بستان ب) گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»		
۰/۲۵	با توجه به متن زیر، شکل درست واژه‌ای را که املاي آن نادرست است، بنویسید. «چنان زدم که دیگر هوس نکند بی‌موقع آواز بخواند! چاره‌ای نیست. برخلاف مسیر خر می‌دویم و خودمان را از منطقه دور می‌کنیم. به داخل مواضع خودمان که می‌رسیم نمی‌دانیم از خجالت به حاجی چه بگوییم! بگوییم عرطه کاشتن آن پانزده تا مین را هم نداشتیم؟ بگوییم حریف یک الاغ نشدیم؟»		
۰/۲۵	کدام یک از گزینه‌های زیر فاقد غلط املائی است؟ الف) ما را فراقی است که جمشید جم نداشت ب) تا درد و ورم فرونشینند کافور بر آن ضماد کردند ج) گمان می‌کند به قایت‌القصوای مقصود خود رسیده است. د) پس از عظیمت رضاشاه همه تبعیدی‌ها رها شدند.		
۰/۵	در کدام گزینه املاي واژه‌ای نادرست است؟ شکل درست آن را بنویسید. الف) همه به هم زل زدیم و با بهت و حیرت خندیدیم. ب) هنگام چریغ آفتاب کنار قنات حسنی اتراق کردیم. ج) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است د) صریر ملک عطا داد کردگار تو را		
۰/۷۵	در هر یک از جمله‌های زیر، املاي درست را از داخل کمانک برگزینید. الف) بخروش چو شرزهر شیر (ارغند - ارقند) ب) برجسته‌ترین شاگرد (حوضه - حوزة) ادیب بزرگ بود. ج) این مخرج (قریب - غریب) شش ماه من بود.		
۰/۲۵	در همه گزینه‌ها یک غلط املائی وجود دارد؛ به جز ... الف) طیلسان، فرض، مهنت، عار و ننگ ب) نحس، تزویر، آب قنات، صلاح‌های کشنده ج) بیت‌الحرز، ترقی ادلیه، هتاکی، وهم د) طاق ضربی، مار قاشیه، سوء هاضمه، بزم و ظیافت		
۰/۵	فعل‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی (اسنادی - غیراسنادی) بررسی کنید. الف) عشق، بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد. ب) گفت: «نزدیک است والی‌راسرای، آن جاشویم» گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»		
۰/۲۵	در کدام گزینه جمله‌ای با ساختار «نهاد + مفعول + مسند + فعل» مشاهده می‌شود؟ الف) وان آتش خود نهفته میسند ب) این مدعیان در طلبش بی‌خبران‌اند		
۰/۲۵	در کدام گزینه فعل از مصدر «گفتن»، «چگونگی متمم» را توضیح می‌دهد؟ الف) در ادبیات عرفانی به عارف کامل و مرشد، مغ می‌گویند. ب) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور		

ردیف	سؤالات	نمره
۱۲	با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید. رم پایتخت ایتالیا شهری است قدیمی، دیوارهای قطور آن به زبان حال بازگو می‌کند که روزگاری از فراز همین برج‌ها فرمان به سواحل دریای سیاه داده می‌شد. در کشور فرانسه یک ایستگاه وجود داشت که بر بالای آن با خط درشت و بسیار روشن نوشته شده بود: «در اینجا چهل و هشت هزار نفر در برابر سپاه نازی ایستادند و همه کشته شدند.» الف) نقش واژه مشخص شده را بنویسید. ب) فعل ماضی بعید مجهول را بیابید. ج) یک وابسته وابسته از نوع «قید صفت» مشخص کنید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید.	۱
۱۳	در بیت «برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکنند»: الف) گروه اسمی «این بنا» ترکیب ..... (وصفی - اضافی) است. ب) در مصراع دوم نقش «مضاف» چیست؟	۰/۵
۱۴	در هر یک از گزینه‌های زیر نوع حذف فعل را مشخص کنید. الف) مکر او معکوس و او سرزیر شد روزگارش برد و روزش دیر شد ب) گر آتش دل نهفته داری سوزد جاننت به جاننت سوگند	۰/۵
۱۵	با توجه به جمله «اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده.» درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را بررسی کنید. الف) رابطه معنایی «تضمن» در جمله مشاهده می‌شود. ب) نوع «را» فک اضافه است.	۰/۵
۱۶	با توجه به دو بیت زیر پاسخ دهید. ۱) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز ۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست الف) در کدام بیت حرف ربط هم‌پایه‌ساز و حرف ربط وابسته‌ساز، هر دو، وجود دارند؟ ب) واژه «جان» در بیت اول با واژه «جان» شماره ..... در بیت دوم هم‌نقش است.	۰/۵
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۷	با توجه به شعر حفظی «در مکتب حقایق» ترتیب سه بیت زیر درست است یا نادرست؟ خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد گر نور عشق حق به دل و جان اوفتد دست از مس وجود چو مردان ره بشوی آن‌گه رسی به خویش که بی‌خواب و خور شوی بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی تا کیمیای عشق بیابتی و زر شوی	۰/۲۵
۱۸	ابتدا و انتهای کدام بیت نادرست آمده است؟ الف) یک دم ..... تر شوی ج) باز آ که ..... کوهساران ب) وجه خدا ..... صاحب‌نظر شوی د) پیش از من و تو ..... جویباران	۰/۲۵
۱۹	مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. گفتی: «به روزگاران مهری نشسته» گفتم:	۰/۵
۲۰	عبارت «مت خدای را عز و جل، که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود، ممد حیات است و چون برمی‌آید مفزح ذات.» از کدام کتاب سعدی است؟	۰/۲۵
۲۱	نوع ادبی بیت «فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند، مثل من است» با کدام گزینه برابر است؟ الف) دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگوی ب) بگریای چو ازدهای گرز من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم بخروش چو شورش شیر ارغند	۰/۲۵
۲۲	شکل زیر، تصویر قالب شعری کدام اثر است؟ الف) مست و هشیار ب) دماوندیه ج) نی‌نامه	۰/۲۵

ردیف	سؤالات	نمره
۲۳	با توجه به متن کتاب «بخارای من ایل من» جای خالی را پر کنید. «نامه‌ای از برادرم رسید، لبریز از مهر و سرشار از خبرهایی که خوابشان را می‌دیدم. نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ ..... با امیر سامانی! پا به رکاب گذاشتم و به سوی زندگی روان شدم.» الف) نظامی ب) رودکی ج) فردوسی د) مولوی	۰/۲۵
۲۴	آرایه مناسب هر گزینه را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را (تضاد - حسن تعلیل) ب) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست (حسن آمیزی - جناس) ج) پروانه، قوت از عشق آتش خورد، بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد. (تشبیه - سجع) د) گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی برم» گفت: «رو، صبح‌آی، قاضی نیمه‌شب بیدار نیست» (ایهام - تناقض)	۱
۲۵	با توجه به ابیات داده شده جاهای خالی عبارات زیر را به درستی، پر کنید. «لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی» الف) واژه «روی» در بیت بالا آرایه‌های ..... و ..... را پدید آورده است. «آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد» ب) در بیت بالا کاربرد آرایه‌های «کنایه، مراعات نظیر، تکرار، تشبیه، ..... و .....» مشهود است. «از سیم به سر یکی کله‌خود ز آهن به میان یکی کمریند» ج) آرایه مشترک در مصراع‌های اول و دوم بیت بالا ..... است. «دل گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند» د) بیت بالا ..... (فاقد / دارای) حسن تعلیل و ..... (فاقد / دارای) مجاز است.	۱/۲۵
۲۶	کدام آرایه در بیت زیر به کار نرفته است؟ «در عالم پیر هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است» الف) اسلوب معادله ب) ایهام ج) تشخیص د) تضاد	۰/۲۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۷	با توجه به متن زیر پاسخ دهید. «در کویر، گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم و از آن است که ماوراءالطبیعه را - که همواره فلسفه از آن سخن می‌گوید و مذهب بدان می‌خواند - در کویر به چشم می‌توان دید، می‌توان احساس کرد و از آن است که پیامبران همه از اینجا برخاسته‌اند و به سوی شهرها و آبادی‌ها آمده‌اند.» الف) منظور از «عالم دیگر» چیست؟ ب) قسمت مشخص شده چه مفهومی دارد؟	۰/۵
۲۸	در بیت «هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت»، شاعر علت شادی خود را در ..... می‌بیند.	۰/۲۵
۲۹	در بیت «آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است» کدام قسمت دارای مفهوم «به پادشاهی رساندن» است؟	۰/۲۵
۳۰	با توجه به متن زیر پاسخ دهید. «دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است، حکایت از روزگاران گذشته دارد. یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد اما امروز به جای همه آن حرف‌ها وقتی اعتصاب کارگران فقیر ماهیگیر و کشتی‌ساز ایتالیا را می‌بینیم، باید این شعر معروف خودمان را تکرار کنیم: کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند» الف) مفهوم کلی متن چیست؟ ب) قسمت مشخص شده چه مفهومی دارد؟	۰/۵

صفحات پاسخ

موضوع آزمون

۲۵

آزمون

۹۶ تا ۹۷

جامع (۴)

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تألیفی	رشته: همه رشته‌های نظری	امتحان نهایی: فارسی ۳
ردیف	سؤالات	نمره	
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	مترادف واژه «کربت» را در بیت زیر بیابید. «چه غم دیوارِ اَمّت را که دارد چون تو پشتیبان چه باک از موجِ بحر آن را که باشد نوح کشتیان؟»	۰/۲۵	
۲	در همه گزینه‌ها تمامی واژه‌های داده شده مترادف یکدیگر هستند، به جز ... الف) نبات، گیاه، رُستنی ب) حریف، دوست، همراه ج) واعظ، پنددهنده، ادیب د) دلاویز، خوب، زیبا	۰/۲۵	
۳	با توجه به رابطه معنایی تضاد، معنی واژه «طرب» در بیت زیر چیست؟ «در این مقام، طرب بی‌تعب نخواهد دید که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید»	۰/۲۵	
۴	معادل معنایی قسمت مشخص شده در بیت «سیاووش را تنگ در بر گرفت / ز کردار بد پوزش اندر گرفت» در عبارت زیر چیست؟ «امکان زیر آتش گرفتن بچه‌ها وجود دارد، به همین دلیل مرحله دوم کار را شروع کرد.»	۰/۲۵	
۵	در تمامی گزینه‌ها واژه دارای هم‌آوا وجود دارد به جز ... الف) از حال و روز سؤال کردید و من خیر قابل عرض نداشتم. ب) کز نیستان تا مرا بیریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند ج) اصرارهای من شما را متقاعد کرد. د) کان کمند شصت خم خویشت بگشاید / و بیندازد به بالا	۰/۲۵	
۶	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) طاق (اهدات / احداث) شده بین دهانه دو تیر آهن که آن را با آجر و ملاط گچ می‌سازند. ب) بر روی بام خانه، خسته از (نشئه / نشعه) خوب و پاک آن «اسرا» در بستر خویشت به خواب رفتم. ج) هر نفسی که فرو می‌رود، مُمد حیات است و چون برمی‌آید، (مقرّه / مفرّح) ذات. د) اگر کوه آتش بود بسپرم از این تنگ (خار / خوار) است اگر بگذرم	۱	
۷	در سه گروه واژه نادرستی املایی وجود دارد؛ درست آن‌ها را بنویسید. «بهانه و طفره - مصاحبت و مخاصمت - لهن و صدا - مکث و تعمل - عرب و عجم - جسه و جسم - اطراف و اکناف - فراق و غربت»	۰/۷۵	
۸	در کدام گزینه نوع وابسته متفاوت است؟ نوع وابسته وابسته مشترک سه گزینه دیگر چیست؟ الف) در فاصله‌ای نه چندان دور سعی کردم که پا جای پای شما بگذارم. ب) برو جلو دیگه؛ برو! دو تا تکبیر دیگه بگی کار نمومه. ج) به دستور فرمود تا ساروان هیون آرد از دشت، صد کاروان د) چند جور خورش با تمام مخلفات روبه‌راه شده است.	۰/۵	
۹	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید. الف) در جمله «سیاوش، فرزند کاووس شاه خیره‌سر کیانی است.» مسند، نقش تبعی «بدل» گرفته است. ☐ درست ☐ نادرست ب) فعل جمله وابسته در عبارت «نمی‌خواستم که خدای ناکرده حرف شما را زیر پا گذاشته باشم.» ماضی استمراری است. ☐ درست ☐ نادرست ج) مصراع «چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم» فاقد متمم و دارای سه مسند است. ☐ درست ☐ نادرست د) در عبارت «شاگرد همچون جوینده تشنه‌ای می‌گشت و می‌یافت.» فعل «می‌گشت» غیراسنادی است. ☐ درست ☐ نادرست	۱	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۰	نوع «ان» در عبارات زیر چیست؟ الف) مقامی بزرگ و شخصیتی نمایان داشت. ب) من بسیار کوشیده‌ام تا روی دست شاهان جا گرفته‌ام.	۰/۵
۱۱	نوع حذف فعل در عبارت «بیا هم‌قطار، آقایان خواهش دارند این غاز را برداری.» چیست؟	۰/۲۵
۱۲	با توجه به بیت «چو بخشایش پاک یزدان بود / دم آتش و آب یکسان بود» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) الگوی جمله دوم چیست؟ ب) نمودار وابسته و وابسته را رسم کنید. ج) در جمله (پایه - پیرو) ترکیب وصفی وجود دارد.	۰/۷۵
۱۳	نوع «را» در مصراع «چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان؟» چیست؟	۰/۲۵
۱۴	شیوه بیان در بیت زیر عادی است یا بلاغی؟ «فرود آمد از اسپ کاووس شاه پیاده سپهد پیاده سپاه»	۰/۲۵
۱۵	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورنند» الف) هم‌نقش واژه «اورند» در مصراع اول کدام واژه است؟ ب) در بیت «انواع صفت» از جمله صفت بیانی، صفت شمارشی و ..... وجود دارد.	۰/۵
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۶	ابتدا و انتهای کدام بیت نادرست آمده است؟ آن بیت را به درستی و کامل بنویسید. الف) در مکتب حقایق ..... که روزی پدر شوی ب) ای جویبار جاری ..... از سنگ کوهساران ج) تنیده یاد تو در ..... میهن ای میهن	۰/۵
۱۷	آیات زیر را به شکلی درست کامل کنید. الف) ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد ..... ب) به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن! ..... (خرداد ۱۴۰۳) (خرداد ۱۴۰۱)	۰/۵
۱۸	الف) کتاب ..... از عطار به نظم است. ب) این جمله از کیست؟ «در کویر، خدا حضور دارد!» (دکتر شریعتی / یک نویسنده اهل رومانی) ج) قطعه «مسافر» از کیست؟	۰/۷۵
۱۹	از میان آثار زیر، نوع ادبی ..... با ارمیا (رضا امیرخانی) یکسان است. «شعر آزادی (عارف قزوینی) - شعر نی‌نامه (مولانا) - از پاریز تا پاریس (باستانی پاریزی) - کباب غاز (جمال‌زاده)»	۰/۲۵
۲۰	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید. الف) در عبارت «آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم» تناقض وجود دارد. ب) در بیت «نشاط غربت از دل کی بزد حبّ وطن بیرون / به تخت مصرم اما جای در بیت‌الحرز دارم» علاوه بر تلمیح، آرایه مجاز هم وجود دارد. ج) بیت «چنان آمد اسپ و قبای سوار / که گفتمی سمن داشت اندر کنار» زمینه خرق عادت دارد. د) در عبارت «سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد» آرایه «مجاز» وجود دارد.	۱
۲۱	واژه‌های مشخص شده چه آرایه‌ای پدید آورده‌اند؟ الف) هرگه که یکی از بندگان گنهکار پریشان روزگار، دستِ انابت به امید اجابت به درگاه حق جَلّ و علا بردارد، ... ب) من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو	۰/۵

ردیف	سؤالات	نمره
۲۲	آرایه نامناسب را انتخاب کنید. الف) تو قلب فسرده زمینی ب) در عالم پیر، هر کجا برنایی است ج) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است	۰/۷۵
۲۳	با توجه به بیت و عبارت زیر، گزینه درست را انتخاب کنید. ۱) ای مشت زمین بر آسمان شو ۲) مشت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم. الف) واژه «مشت» در عبارت دوم «وجه شبه» است. ب) ترکیب «مشت قلبم» آرایه تشخیص ساخته است. ج) ترکیب «مشت زمین» دارای آرایه استعاره است. د) واژه «مشت» در هر دو مورد «مشبه‌به» است.	۰/۲۵
۲۴	آرایه بارز بیت زیر چیست؟ «عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را»	۰/۲۵
۲۵	آرایه مشترک دو مصراع بیت زیر چیست؟ (مجاز - استعاره - تشبیه) «شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته مپسند»	۰/۲۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۶	به نثر روان بازگردانید. الف) سر پر ز شرم و بهایی مراسم (۰/۷۵) ب) غرق غباریم و غربت با من بیا سمت باران (۰/۵) ج) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب د) مرد نقال از صدایش ضجه می‌بارید و نگاهش مثل خنجر بود. (۰/۵) ه) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد. حیات از عشق می‌شناس. (۰/۷۵) و) خانه‌خراب؛ تا حلقوم بلعیده بودی، باز تا چشمت به غاز افتاد، دین و ایمان را باختی. (۰/۵) ز) بعد از حکیم اسرار همه چشم‌ها به او بود. (۰/۷۵) ح) بازش بخواند؛ باز اعراض فرماید. (۰/۵)	۴
۲۷	بیت زیر پاسخ دهد به کدام پرنده است؟ «درگذر از گل که گل هر نوبهار بر تو می‌خندد نه در تو، شرم دار»	۰/۲۵
۲۸	با توجه به متن درس «کویر» در تمامی گزینه‌ها از «آسمان کویر» صحبت شده است به جز ... الف) این نخلستان خاموش و پرمهتابی که هرگاه مشت قلبم را در زیر باران‌های سکوتش می‌گیرم، ناله‌های آن روح دردمند را می‌شنوم. ب) نگاه‌های لوکس مردم آسفالت‌نشین شهر، آن را کهکشان می‌بیند و دهاتی‌های کاهکش کویر، شاهراه علی، راه کعبه. ج) گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلقی که بر آن مرغان الماس‌پَر، ستارگان زیبا و خاموش، تک‌تک از غیب سر می‌زنند. د) آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.	۰/۲۵
۲۹	گوینده تمامی ابیات «سیاوش» است به جز ... الف) اگر کوه آتش بود بسپرم ب) ور ایدون که زین کار هستم گناه ج) چنین است سوگند چرخ بلند د) سر پر ز شرم و بهایی مراسم ازین تنگ خوار است اگر بگذرم جهان آفرینم ندارد نگاه که بر بی‌گناهان نیاید گزند اگر بی‌گناه هم رهایی مراسم	۰/۲۵
۳۰	مقصود از قسمت‌های مشخص شده چیست؟ الف) امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو ب) شعر نیست؛ / این عیار مهر و کین مرد و نامرد است / بی‌عیار و شعر محض خوب و خالی نیست	۰/۵

ردیف	سؤالات	نمره
۳۱	سعدی در بیت زیر چه کسی را معرفی می‌کند؟ «شَفِیعُ مُطَاعٌ نَبِیُّ کَرِیمِ» قسیم جَسیم نَسیم و سیم	۰/۲۵
۳۲	در شعر «خوان هشتم» کدام عبارت در مورد «رستم» نیست؟ الف) گرد سجستانی ب) هریوه خوب و پاک آیین ج) عماد تکیه و امید ایران شهر د) پور زال زر	۰/۲۵
۳۳	دو بیت زیر، سرنوشت چه کسی را بیان می‌کند؟ «چو رستم چنان دید بفراخت دست درخت و برادر به هم بر بدوخت» چنان خسته از تیر بگشاد شست به هنگام رفتن دلش برفروخت»	۰/۲۵
۳۴	با توجه به ابیات زیر پاسخ دهید. «چه خوش فرمود آن پیر خردمند اگر خونین‌دلی از جور ایام به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار الف) منظور از «پیر خردمند» کیست؟ ب) گفته پیر خردمند در کدام مصراع آمده است؟ ج) منظور از «گنج» چیست؟» وزین خوشتر نباشد در جهان پند «لب خندان بیاور چون لب جام» که باشد شادمانی را سزاوار» (خرداد ۱۴۰۲)	۰/۷۵
۳۵	با توجه به دو بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱) در مکتب حقایق پیش ادیب عشق ۲) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت الف) واژه «پسر» در بیت (۱) با واژه ..... در بیت (۲) «هم‌مفهوم» است. ب) علت خوش‌یمن بودن خضر چه بوده است؟	۰/۵
۳۶	قسمت‌های مشخص شده چه مفهومی را می‌رسانند؟ الف) از زیر سنگ هم شده یک عدد غاز خوب و تازه برای ما پیدا می‌کنی. ب) اگر می‌خواهی ما را به دنبال نخود سیاه و این جور چیزها بفرستی بگو. ج) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست	۰/۷۵
	موفق باشید.	۲۰

- ۶ الف درست (۰/۲۵) [محرّم هوش - مشتري زبان] ب نادرست (۰/۲۵)
[حريف: مسند / پرده‌های ما: مفعول] ج درست (۰/۲۵)
- ۷ مسند (۰/۲۵) - مفعول (۰/۲۵)
- ۸ الف لفظی (۰/۲۵) مکر او معکوس [شد] ب معنایی (۰/۲۵) منادا
- ۹ الف تشبیه [جان عاشقان به خورشید تشبیه شده] (۰/۲۵) ب تضاد
[سور ≠ شیون] (۰/۲۵) ج اسلوب معادله (۰/۲۵) د مجاز: خوش حالان و بدحالان مجاز از همه (۰/۲۵)
- ۱۰ گزینه (ب) (۰/۲۵) دو مصراع ادامه یکدیگر هستند و یک مفهوم را با یک بیان نوشته‌اند. (۰/۲۵)
- ۱۱ گزینه (ج) (۰/۲۵)
- ۱۲ سعدی (۰/۲۵)
- ۱۳ گزینه (ب) (۰/۲۵) لبخند گاه‌گهت صبح ستاره‌باران (۰/۲۵)
- ۱۴ الف خاموش می‌کند (۰/۲۵) ب ساکت (۰/۲۵)
- ۱۵ مرگ و نابودی در انتظار افراد بی‌بهره از عشق است. (۰/۲۵)
- ۱۶ برابری همه در حضور عشق (۰/۲۵)
- ۱۷ الف تطابق ظاهر و باطن (۰/۲۵) ب جاری و ساری بودن عشق در پدیده‌ها (۰/۲۵) ج ازلی و ابدی بودن عشق (۰/۲۵) د تقابل عشق و خودخواهی (۰/۲۵)
- ۱۸ الف هم‌نشین و محرمی می‌خواهم که درد و رنج جدایی را کشیده باشد. (۰/۲۵) ب افراد بی‌بهره از عشق، زندگی خود را تباه کرده‌اند. (۰/۲۵) ج عشق هر جایی ساکن نمی‌شود و به هر کسی توجه نمی‌کند. (۰/۲۵) د فقط با کمک عشق می‌توان به حُسن و زیبایی رسید. (۰/۲۵) ه [ای کاش] عاشق شود (۰/۲۵) زیرا عشق، خیال یا تجارتي خوش است. (۰/۲۵) و هیچ فرد بی‌بهره از عشق (۰/۲۵) نمی‌تواند حال آدم عاشق را بفهمد. (۰/۲۵)

پاسخ تشریحی آزمون (۷)

۱ چهارپایان و ستوران (۰/۲۵)

نکته در کتاب درسی واژه‌های زیر در مورد حیوانات به کار رفته است: ۱- ستوران: حیوانات چهارپا، خاصه اسب، استر و خر ۲- بظ: مرغابی ۳- گرز: ویژگی نوعی مار سقّی و خطرناک ۴- مار غاشیه: ماری بسیار خطرناک در دوزخ ۵- هیون: شتر ۶- باره: اسب ۷- مرکب: اسب، آنچه بر آن سوار شوند. ۸- کهر: اسب به رنگ سرخ تیره ۹- گُرد: اسبی که رنگ آن میان زرد و بور باشد. ۱۰- تازی: اسبی از نژاد عربی با گردن کشیده و پاهای باریک

۲ طبق (۰/۲۵)

۳ الف نازی ← نازی (۰/۲۵) ب نشعه ← نشئه (۰/۲۵)

۴ مباحث ← مباحثات (۰/۲۵) احوالی ← اهورایی (۰/۲۵)

۵ الف بدل: کویر بدل از متمم [میهن آزاد و دامن گسترمان] (۰/۲۵) ب شهر: مضاف الیه مضاف الیه (۰/۲۵)

۶ گزینه (ج) (۰/۲۵) حلقه: ممیز

نکته در وابسته وابسته، به‌جز مورد صفت صفت، نباید به صفت هسته توجه کرد. در گزینه (الف)، (ب) و (د)، واژه‌های «شرقی، زیباترین و دودخورده» همگی صفت هسته هستند!!

۷ بیم عقرب دموکراسی قرن بیستم (۰/۲۵)

۸ الف حرف ربط هم‌پایه‌ساز (۰/۲۵) ب تیغ و «اش» هر دو مفعول هستند. (۰/۲۵) ج دو (۰/۲۵) صد تیغ - یک چوب

۹ حوزه حکمت را گرم نگه دارد. [نهاد + مفعول + مسند + فعل] (۰/۲۵)

۱۰ امپراتوری روم (۰/۲۵)

۱۱ مجاز (۰/۲۵) [نفس مجاز از سخن]

۱۲ الف خیال (۰/۲۵) [اضافه‌های تشبیهی: (۱) گل شعر (۲) گل خیال (۳) گل الهام (۴) گل احساس (۵) سموم عقل] ب تشخیص و استعاره (۰/۲۵) ج سموم سرد (۰/۲۵)

۱۳ به نتیجه رسیدن (۰/۲۵) - عمر را با تمام وجود صرف کاری کردن. (۰/۲۵)

۱۴ مجاز (۰/۲۵) [روم مجاز از امپراتوری روم]

۱۵ تذکرة الاولیا (۰/۲۵)

۱۶ بخاری من ایل من (۰/۲۵)

۱۷ روم (۰/۲۵)

۱۸ زیاده‌خواهی (۰/۲۵)

۱۹ الف ناراحت و افسرده بودن (۰/۲۵) ب بین همه مردم مشهور بود (۰/۲۵)

۲۰ در دسترس بودن علم برای همه (۰/۲۵) تواضع و فروتنی استادان (۰/۲۵)

۲۱ الف ویکتور هوگو (۰/۲۵) ب برتری قدرت قلم بر قدرت نظامی (۰/۲۵)

۲۲ الف به ده رفت‌وآمد داشتیم (۰/۲۵) و هنوز گرفتار زندگی شهری نشده بودیم. (۰/۲۵) ب مزینان را بر طرح و نقشه عشق آباد ساخته‌اند (۰/۲۵) و همچنان بدون تغییر مانده است. (۰/۲۵) ج دور از ذهن نیست (۰/۲۵) که روزی خاطرات سفر به ماه را هم بنویسم. (۰/۲۵) د این کشور که نام آن را بغداد و ری گذاشته‌اند (۰/۲۵) سرزمینی است که با کشته شدن انسان‌های بی‌گناه ساخته شده است. (۰/۲۵)

پاسخ تشریحی آزمون (۸)

۱ گزینه (ج) (۰/۲۵) اشتیاق ارتباطی با ارادت و اخلاص ندارد.

۲ چراغ و قندیل (۰/۲۵)

۳ گزینه (ج) (۰/۲۵) [ترقی - تعیین]

۴ ذغال ← زغال (۰/۲۵) مهصور ← محصور (۰/۲۵)

۵ هرم (۰/۲۵)

۶ الف (۰/۲۵) خط بسیار روشن [بسیار: قید صفت] (۰/۲۵)

۷ الف صفت مضاف الیه (۰/۲۵) ب چشم‌ها را منتظر گذاشت (۰/۲۵)

ج اش (۰/۲۵) بهار حیات او

۸ الف دو حرف اضافه برای یک متمم (۰/۲۵) [به طاق اندرون - به به

پایه‌ای در] ب «گهر» و «تخت» هر دو مفعول هستند. (۰/۲۵) ج بلاغی (۰/۲۵)

۹ حافظ (۰/۲۵)

۱۰ گزینه (ج) (۰/۲۵)

۱۱ الف ۳ [حسن تعلیل: علت ادبی برای پیدایش فصل‌ها - مجاز: مرداد

و دی مجاز از تابستان و زمستان] (۰/۲۵) ب ۱ [تشبیه جفا به تیغ - استعاره:

سر و تن داشتن چوب] (۰/۲۵) ج ۲ [ایهام: خاموش (۱) ساکت (۲) بی‌نور] -

تناقض: خاموش و پرمهتابی بودن] (۰/۲۵) د ۴ [مجاز: فلسفه مجاز از

فیلسوفان - پارادوکس (تناقض): دیدن ماوراء الطبیعه] (۰/۲۵)

۱۲ الف مجاز (۰/۲۵) [مجاز از فکر و دیدگاه] ب در نگاه او نشانی از من

بوده است. (۰/۲۵)

۱۳ گزینه (ب) (۰/۲۵) [نیروی ارادت] و «کشش ایمان» اضافه استعاری

هستند نه اضافه تشبیهی. در الف «طیلسان آبی مدیترانه» و در ج «عقرب جزیره

دموکراسی قرن بیستم» و «مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها» اضافه تشبیهی هستند. [

۱۴ حس آمیزی (۰/۲۵)

۱۵ فردپذیری عشق (۰/۲۵) - عاشق شدن (۰/۲۵)

پاسخ تشریحی آزمون (۱۱)

۱ انگاره = طرح (۵/۲۵)

۲ گزینۀ الف (۵/۲۵) یکی از معانی واژه «رواق» ایوان است. طاق در عبارت الف به معنای «ایوان» است.

۳ الف پست = دون = فرومایه = بدسرشت (۵/۲۵) ب می فروش (۵/۲۵)

۴ عرضه ← عرضه (۵/۲۵)

۵ گزینۀ ب (۵/۲۵) فراغت / قایت القصوا ← غایت القصوا / عظیبت ← عزیمت

۶ گزینۀ د (۵/۲۵) اصریر ← سریر

۷ الف ارغند (۵/۲۵) ب حوزه (۵/۲۵) ج قریب (۵/۲۵)

۸ گزینۀ د (۵/۲۵) الف مهنّت ← محنت ب صلاح ← سلاح ج ادلیه ← عدلیه د قاشیه ← غاشیه / ظیافت ← ضیافت

۹ الف اسنادی (شد) (۵/۲۵) ب غیراسنادی (برویم) (۵/۲۵)

۱۰ گزینۀ الف (۵/۲۵) آتش: مفعول / نهفته: مسند

۱۱ گزینۀ الف (۵/۲۵) فعل «گفت» در صورتی که معنای «لقب دادن» بدهد، الگوی «نهاد + متمم + مسند + فعل» می‌سازد.

نکته! چگونگی متمم همان الگوی «نهاد + متمم + مسند + فعل» است.

۱۲ الف بدل (۵/۲۵) ب نوشته شده بود (۵/۲۵) ج بسیار (۵/۲۵)

خط بسیار روشن (۵/۲۵)

۱۳ الف وصفی (۵/۲۵) ب مفعول (۵/۲۵) نقش مضاف یعنی نقش هسته گروه اسمی که ترکیب اضافی ساخته است: بنای ظلم را برکنند.

۱۴ الف قرینۀ لفظی (۵/۲۵) «شد» پس از معکوس ب قرینۀ معنایی (۵/۲۵) «می‌خورم» در انتهای مصراع دوم

۱۵ الف درست (۵/۲۵) موسوم، ربیع ب درست (۵/۲۵)

۱۶ الف بیت اول (۵/۲۵) «که» در ابتدای مصراع دوم / «و» بین دو جمله در مصراع دوم

نکته! در بیت دوم «و» و «لیک» هر دو حرف ربط هم‌پایه‌ساز هستند.

ب ۲ (۵/۲۵) «جان» در بیت اول نقش نهادی دارد. [جان آن سوخته رفت. چه چیزی رفت؟ جان!]

نقش «جان» در بیت دوم به ترتیب: متمم - نهاد - مضاف‌الیه

۱۷ نادرست (۵/۲۵)

۱۸ گزینۀ د (۵/۲۵)

۱۹ بیرون نمی‌توان کرد حتی به روزگاران (۵/۲۵)

۲۰ گلستان (۵/۲۵)

۲۱ گزینۀ ب (۵/۲۵) هر دو مرتبط با ادبیات پایداری هستند.

۲۲ گزینۀ ب (۵/۲۵) قالب قصیده

۲۳ گزینۀ ب (۵/۲۵)

۲۴ الف تضاد (۵/۲۵) [شاه ≠ گدا / پست ≠ بلند] ب جناس (۵/۲۵) [هوش، گوش] ج سجع (۵/۲۵) [قرار، وجود] د ایهام (۵/۲۵) [بیدار ۱ آگاه ۲ هشیار]

۱۳ گزینۀ د [در الف فعل «نیست»، در ب فعل «نیست» دوم و در ج فعل «است» دوم غیراسنادی هستند.] (۵/۲۵)

۱۴ الف درست (۵/۲۵) [جان در «دید جان»، مضاف‌الیه است. ب درست (۵/۲۵) [دید جان: ترکیب اضافی] ج نادرست (۵/۲۵) «نیست»، فعل اسنادی / «و» بین دو جمله آمده و حرف ربط است.]

۱۵ الف وجه خدا اگر شودت منظر نظر (۵/۲۵) ب در دل مدار هیچ که زیر و زیر شوی (۵/۲۵) ج آیینۀ نگاهت، پیوند صبح و ساحل (۵/۲۵) / لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره‌باران (۵/۲۵)

۱۶ الف آتش (۵/۲۵) ب می یا هر چیزی که قابلیت جوشیدن داشته باشد. (۵/۲۵) [عشق مانند شرابی می‌جوشد. ج جناس ناهمسان (۵/۲۵) د بله، زیرا برای کار طبیعی نواخته شدن نی - جوشیدن شراب]، علت ادبی [عشق بودن] آورده است. (۵/۲۵)

۱۷ گزینۀ ج (۵/۲۵) بنای ظلم: اضافه تشبیهی [ظلم به بنا تشبیه شده]

۱۸ اسلوب معادله (۵/۲۵) زیرا با استقلال دستوری و معنایی دو مصراع، مفهوم یکسانی بر پایه تشبیه آمده است و می‌توان جای دو مصراع را با هم عوض کرد. (۵/۲۵)

۱۹ اشعار و سخنان شاعر (۵/۲۵)

۲۰ الف ایهام: مدام (۱۱ شراب ۲ دائمی) ب مجاز (۵/۲۵) [کرانه‌های فرات مجاز از ساکنان آن‌جا]

۲۱ الف نادرست (۵/۲۵) [تشبیه: ابر بهاری به دایه، نبات به بنات و زمین به مهد تشبیه شده است. ب نادرست (۵/۲۵) [جناس ناهمسان: من، چمن / استعاره و تشخیص: کمک‌خواهی از باد سحر]

۲۲ گزینۀ د (۵/۲۵)

۲۳ گزینۀ د (۵/۲۵)

۲۴ فیه ما فیه (۵/۲۵) مثنوی معنوی (۵/۲۵)

۲۵ الف مهربانی بی‌انتهای خداوند به همه رسیده (۵/۲۵) و رزق و روزی بنده را به خاطر گناه آشکار قطع نمی‌کند. (۵/۲۵) ب رسیدن به زیبایی که خواست همه است (۵/۲۵) دشوار است؛ فقط با کمک عشق می‌توان به زیبایی رسید. (۵/۲۵) ج در انتهای محبت، به عشق می‌رسیم (نهایت محبت، عشق است). (۵/۲۵) د آرزوهای انسان بی‌انتهاست. (۵/۲۵) به هر کجا که می‌رسد فکر می‌کند به نهایت خواسته‌های خود رسیده است. (۵/۲۵) ه کشوری که توسط دشمنان آباد شود (۵/۲۵) باید با اشک‌های فراوان، ویران شود زیرا که خانه غم‌هاست. (۵/۲۵) و خداوند نمی‌توان شبیه تو را آورد (۵/۲۵) زیرا در وهم و خیال نمی‌گنجی. (۵/۲۵) ز نی، هم‌نشین هر کسی است که از یاری جدا شده. (۵/۲۵) ساز و نوای نی (۵/۲۵) رازهای عاشقان را آشکار کرد. (۵/۲۵) ج هیچ‌وقت برای وابستگی‌ها، ناراحت نبودم. (۵/۲۵) بله، چون دلبستگی به مادیات نداشتم، غمی ندارم. (۵/۲۵)

۲۶ الف ۳ (۵/۲۵) ب ۴ (۵/۲۵) ج ۵ (۵/۲۵) د ۶ (۵/۲۵) ه ۲ (۵/۲۵)

۲۷ الف خورشید (۵/۲۵) ب برف روی کوه / قدمت کوه (۵/۲۵)

۲۸ امیر سامانی برای مدت طولانی از بخارا، دور بود. رودکی با سرودن شعری و نواختن ساز چنگ، او را تشویق به بازگشت نمود. دقیقاً مانند نامه برادر نویسنده. (۵/۲۵)

۲۹ انجام گناه، کم و زیاد ندارد؛ گناه، گناه است. (۵/۲۵)

۳۰ باد صبا: گستراندن گل و گیاهان سبز (۵/۲۵) ابر بهاری: پرورش دادن گیاهان در زمین (۵/۲۵)

۳۱ فقط عاشق، شایسته فهم عشق است. (۵/۲۵) / گزینۀ ب (۵/۲۵)

۳۲ قناعت - مناعت طبع - بلند نظری (۵/۲۵)

- ۸ الف درست (۰/۲۵) [م در «امیدوارم»، «بی‌تابم» و «بی‌قرارم»، فعل «هستم» اسنادی است. ب درست (۰/۲۵) [بدل: جای قرار من و تو / تو: معطوف]
- ۹ شنیده بودم: ماضی بعید (۰/۲۵)
- ۱۰ الف شب (۰/۲۵) ب فاقد (۰/۲۵)
- ۱۱ مجاز (۰/۲۵) [تیربارها: سربازان و افرادی که تیربارها و ... را در اختیار داشتند - سنگ: مجاز از سنگ قبر]
- ۱۲ الف استعاره (۰/۲۵) [غبار مانند دریایی است که در آن غرق می‌شویم. ب تشبیه (۰/۲۵) [امید مانند گل نقش است.]
- ۱۳ من و چمن (۰/۲۵)
- ۱۴ محمدرضا رحمانی (۰/۲۵) - تیرانا (۰/۲۵)
- ۱۵ لبریز زندگی است نفس‌های آخرت (۰/۲۵)
- ۱۶ حُسن شهادت از همه حُسنی فراتر است. (۰/۲۵)
- ۱۷ الف پاسخ بدی را با خوبی دادن (۰/۲۵) ب طبیعت (۰/۲۵)
- ۱۸ گزینه (ب) (۰/۲۵)
- ۱۹ منتظر و چشم به راه بودن (۰/۲۵)
- ۲۰ الف نابود شدن، از بین رفتن، از کار افتادن (۰/۲۵) ب ساکت شدن، جان سپردن و درگذشتن (۰/۲۵)
- ۲۱ ماندگاری و جاودانگی (۰/۲۵)
- ۲۲ آرامش و با هم بودن (۰/۲۵)
- ۲۳ الف دوره انقلاب زمان رشد و شکوفایی ماست. (۰/۲۵) برخیز تا با زیبایی‌های انقلاب ما نیز نغمه شادی سر دهیم: (۰/۲۵) زیرا بهار آزادی و شکوفایی فرا رسیده است. ب قبل از انقلاب در غریبی وطن، پر از رنج و درد و داغ بودیم. (۰/۲۵) اکنون خورشید آزادی و امید، همراه ماست. (۰/۲۵) ج با آخرین توانت، فریادزنان به همه دستور دادید که بروند. (۰/۲۵) وقتی بهانه آوردند و کاری نکردند، آن‌ها را مجبور کردید. (۰/۲۵) د گفتید: از حس ششم و هوش شما فهمیدن زمان حمله دشمن عجیب نیست. (۰/۲۵)

پاسخ تشریحی آزمون (۱۳)

- ۱ ناموس (۰/۲۵)
- ۲ برزخ (۰/۲۵)
- ۳ جناح - جناغ (۰/۲۵)
- ۴ گزینه الف (۰/۲۵) [شبه ← شیخ / جسّه ← جتّه / رمغ ← رمق]
- ۵ الف صریح (۰/۲۵) ب داعیه (۰/۲۵)
- ۶ الف داشت بیرون می‌آمد: ماضی مستمر (۰/۲۵) ب توپ (۰/۲۵)
مضاف الیه مضاف الیه (۰/۲۵)
- ۷ الف عطف (۰/۲۵) ب چشمان (۰/۲۵)
- ۸ الف مصراع دوم (۰/۲۵) ب متمم (۰/۲۵) [ادات تشبیه، حرف اضافه هستند.]
- ۹ نادرست (۰/۲۵) [فصل اول: نهاد / فصل دوم: مسند / فصل سوم در جمله دیگری مسند است.]
- ۱۰ الف جناس ناهمسان (۰/۲۵) ب استعاره - ایهام تناسب - جناس ناهمسان (دو مورد کافی است). (۰/۲۵) [استعاره‌ها: باغ - خورشید / جناس‌ها: من، چمن - داغ، باغ / ایهام تناسب: داغ (۱) غم (۲) سوزان که با خورشید تناسب دارد.]

۲۵ الف مجاز (۰/۲۵) - ایهام تناسب (۰/۲۵) [مجازاً به معنی امکان / روی به معنی «صورت» با لب و دندان تناسب دارد. ب استعاره (۰/۲۵) - حسن تعلیل (۰/۲۵) [جوشش عشق - علت ادبی برای جوشش می و ... ج استعاره (۰/۲۵) [کلاه‌خود سیمی: برف / کمربند آهنی: صخره‌های اطراف کوه] د دارای (۰/۲۵) - دارای (۰/۲۵) [علت ادبی برای شکل‌گیری فصل‌ها - دی و مرداد مجاز از زمستان و تابستان]

- ۲۶ گزینه الف (۰/۲۵) [ایهام: سودا (۱) تجارت (۲) خیال / تشخیص: عالم پیر / تضاد: پیر ≠ برنا]
- ۲۷ الف عالم ملکوت و ماورا (۰/۲۵) ب به پیامبری رسیده‌اند. (۰/۲۵)
- ۲۸ عدم دلبستگی به خوشی‌های زودگذر و مادیات (۰/۲۵)
- ۲۹ سلیمان کردیم (۰/۲۵)
- ۳۰ الف ناپایداری قدرت (۰/۲۵) ب فرمان می‌برد [می‌ترسید] (۰/۲۵)
- ۳۱ الف ۲ (۰/۲۵) ب آب (۰/۲۵) آتش (۰/۲۵) ج ۳ (۰/۲۵) د سایه‌برگ (۰/۲۵) - ماهی (۰/۲۵)

نکته

در ابیات و عبارات داده‌شده و متن کتاب درسی، واژه‌های «ماهی، بی‌هوش، بی‌دل، سایه‌برگ و پروانه» بیانگر «عاشق»، واژه‌های «آب، روزی، آتش و هوش» بیانگر «عشق» و واژه‌های «شمع، بی‌نشان، جویبار جاری» بیانگر «معشوق» هستند.

- ۳۲ الف سطحی‌نگری (۰/۲۵) ب ناآگاهی از احکام شرع (۰/۲۵) ج رشوه‌خواری (۰/۲۵) د بی‌ادبی در برخورد اولیه (۰/۲۵)
- ۳۳ الف هیچ انسان بی‌بهره از عشقی، حال فرد عاشق را درک نمی‌کند. (۰/۲۵) ب تو آشکارکننده لطف و بخشش (۰/۲۵) و شایسته ستایش هستی. (۰/۲۵) ج یکی از عارفان و عاشقان الهی (۰/۲۵) به تفکر عارفانه فرورفته بود. (۰/۲۵) د قصد داشتم وقتی به وصال معشوق (حق / معارف الهی) برسم. (۰/۲۵) دامنی از معارف الهی به رسم هدیه برای دوستان بیاورم. (۰/۲۵) ه این روسری سفید برف را از سرت باز کن (ضعف و سستی را کنار بگذار) (۰/۲۵) و با شکوه و جلال بر تخت شاهانه بنشین (قدرت و بزرگی از خودت نشان بده). (۰/۲۵) و زندگی را در عشق (۰/۲۵) و مرگ را در بی‌عشقی بدان. (۰/۲۵) ز کشوری که توسط دشمنان آباد شود (۰/۲۵) باید با اشک‌ها آن را خراب کرد: زیرا خانه غم شده است. (۰/۲۵) ح مشغول تماشای آسمان سبز آویزان بودم (۰/۲۵) که ستاره‌ها (۰/۲۵) و مجموعه ستارگان خوشه پروین همانند چراغی آشکار شدند. (۰/۲۵)

پاسخ تشریحی آزمون (۱۲)

- ۱ گشاده‌دستی = جود (۰/۲۵)
- ۲ پگاه ≠ بی‌گاه شدن (۰/۲۵)
- ۳ تحدید ← تهدید (۰/۲۵) طشر ← تشر (۰/۲۵)
- ۴ گزینه الف (۰/۲۵) [در گزینه (ب) واژه بُت نادرست نوشته شده است.]
- ۵ موهوم (۰/۲۵)
- ۶ الف دارد می‌رسد: مضارع مستمر (۰/۲۵) ب تان: مضاف الیه (۰/۲۵) ج «پیدا» نقش مسندی دارد و واژه‌های «راز» و «خبری» نقش نهاد دارند. (۰/۲۵)

نکته

در افعال ماضی مستمر و مضارع مستمر، گاهی اوقات بین دو قسمت فعل فاصله می‌افتد.

- ۷ الف ممیز (۰/۲۵) [یک چمن داغ] ب امروز (۰/۲۵)